

PANORAMA

Giellustreerd Weekblad met Hollandschen en Maleischen tekst

Onder redactie van

LIEM KOEN HIAN.

Bureau:
STADHUISPLEIN 41

8 AUGUSTUS 1936

Jaargang X No. 31

De indexcijfers van Dow Jones.

De astrologie der economie. Haar invloed op het koersverloop. Meeningsverschillen onder de deskundigen. De gevaren der theorie van Dow.

Naast de kunst om goud te maken, heeft ook het voorspellen van de toekomst den menschelijken geest reeds sedert onheuglijken tijd bezig gehouden, en zeer waarschijnlijk vindt de astrologie nog steeds heel wat meer beoefenaars dan de astronomie.

Ook de economie heeft haar astrologen; het zijn zij, die door middel van meer of minder ingewikkelde stelsels pogen het koersverloop op de effectenbeurs te voorspellen. Vooral in de Vereenigde Staten tiert dit bedrijf zeer welig. Talrijk zijn daar de bureaux, die zich bezig houden met het voorspellen van het koersverloop op de effectenbeurs en vaak ziet men, dat zij de methode, welke zij daarbij volgen, als de alleen zaligmakende aanprijzen. Reeds de omstandigheid, dat er zoovele methoden bestaan, is een gegronde aanleiding voor een zeker scepticisme ten aanzien van hun doeltreffendheid. Een kwaal, waartegen talloze „geneesmiddelen” bestaan, is veelal ongeneeslijk; wanneer een geneesmiddel goed is, bestaat er immers weinig aanleiding nog naar andere te zoeken. Zoo gaat het ook hier. Wanneer inderdaad een middel gevonden zou zijn om het toekomstige koersverloop op de effectenbeurs te voorspellen, dan zou deze

methode een alles overheerschende positie innemen. Tevens mocht men dan verwachten, dat ook op andere beurzen dan de New Yorksche deze methode zou worden toegepast. Ook hier bij ons zijn er nog altijd velen, die veel waarde zouden hechten aan werkelijk betrouwbare inlichtingen omtrent het koersverloop in de naaste toekomst.

Men moet de hierboven bedoelde methoden om het koersverloop te voorspellen niet verwarren met het werk, dat veelal door de inrichtingen voor conjunctuur-onderzoek wordt verricht. Deze bureaux doen veelal buitengewoon nuttig werk en hun arbeid kan min of meer vergeleken worden met dien van de meteorologische instituten. Het groote verschil met de methoden, die tot het voorspellen van het koersverloop dienen, is, dat de bureaux voor conjunctuur-onderzoek, waarvan juist de Vereenigde Staten er zeer goede bezit, zich tevens bezig houden met het blootleggen van het oorzakelijk verband tusschen de economische verschijnselen, iets waarom men zich bij het voorspellen van het koersverloop op de effectenbeurs al heel weinig bekommert. Men maakt er geen geheim van slechts weinig belangstelling te hebben voor het causale verband tusschen de verschijnselen. Evenals in de astrologie zoekt men naar een zekere paralleliteit; men komt tot algemeene regels, volgens welke een bepaald

koersverloop te verwachten is, wanneer zich bepaalde gebeurtenissen voordoen. Met het causale verband tusschen dit koersverloop en deze gebeurtenissen houdt men zich evenwel niet bezig.

Tot de methoden om het koersverloop te voorspellen, welke in Amerika op het oogenblik de meeste aanhangers hebben, behoort de z.g. theorie van Dow. Het succes van deze „theorie” zal waarschijnlijk wel mede veroorzaakt zijn door de voorspelling van den heer William Peter Hamilton in de ochtend-editie van het Wallstreet Journal van 25 October 1929. In een artikel, getiteld „A Turn in the Tide” voorspelde hij op grond van deze theorie, een zeer sterke daling op de effectenbeurs. Deze succesrijke voorspelling heeft het aantal aanhangers van de theorie van Dow sterk vermeerderd. Op het oogenblik zijn er in de Vereenigde Staten zooveel lieden, die in deze „theorie” gelooven, dat alleen dit reeds van invloed op het koersverloop moet zijn, immers indien die feiten zich voordoen, welke de theorie van Dow aanleiding geven om een koersdaling te voorspellen, dan komen er alleen reeds op grond daarvan talrijke verkoop-orders op de markt.

De theorie van Dow dankt haar naam aan Charles H. Dow, den oprichter van het Wallstreet Journal. Hij was het, die tegen het einde van de vorige eeuw deze „theorie” samenstelde. Later werd zij nog verbeterd en verder uitgewerkt door den hierboven reeds genoemden William Peter Hamilton, die eveneens als redacteur aan het Wallstreet Journal verbonden was.

Zowel Dow als Hamilton hebben er steeds den nadruk op gelegd, dat hun „theorie” niet onfeilbaar was en dat zij niet geschikt was om zonder grondige kennis van zaken te worden toegepast. Vooral dit laatste lijkt ons nogal bedenkelijk; komen de voorspellingen, die op grond van deze „theorie” gegeven zijn, niet uit, dan kan men altijd aanvoeren, dat zij niet goed werd toegepast en dat de „theorie” zelve er niet minder juist om is. Verder wordt ook de waarde van de methode wel verminderd, wanneer soms, hetgeen wel eens voorkomt, twee diametraal tegengestelde voorspellingen worden gedaan door twee aanhangers van deze „theorie”.

De inhoud van de theorie van Dow is, wanneer zij kort wordt samengevat, uiterst eenvoudig. Dageelijks wordt een index-cijfer gemaakt van 30 industriële aandelen en van 20 spoorweg-aandelen. Wanneer deze beide indexcijfers onder bepaalde punten van weerstand dalen of tot boven andere punten van weerstand stijgen, dan voorspelt de theorie van Dow respectievelijk een algemeene da-

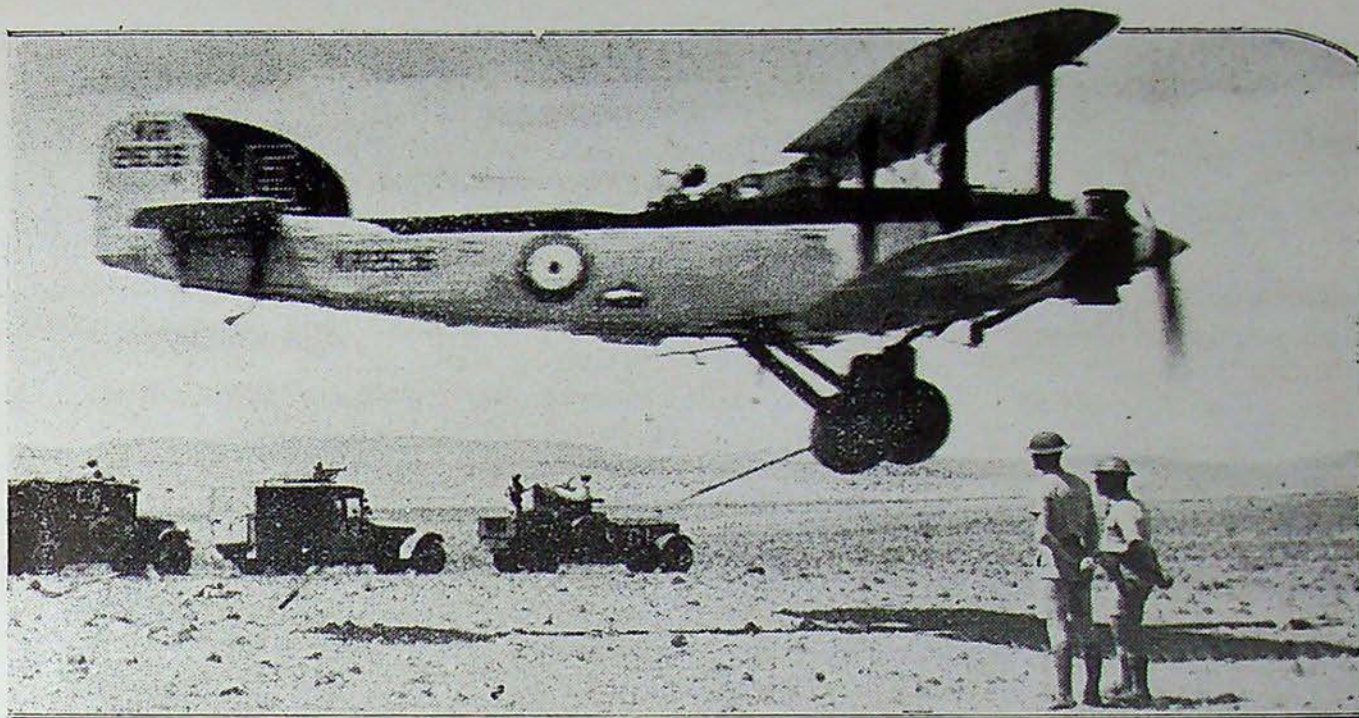
ling of een stijging op de effectenmarkt, wanneer er althans geen andere factoren aanwezig zijn, die een tegengestelde aanwijzing vormen. Het onderste punt van weerstand wordt gevormd door het laagste index-cijfer, dat in een bepaalde conjunctuur-periode werd bereikt, het bovenste door het hoogste index-cijfer.

Verder houdt de „theorie” ook nog met andere factoren rekening. Zoo worden bijv. toenemende omzetten bij dalende koersen als een aanwijzing voor toekomstige flauwe markten beschouwd, terwijl omgekeerd stijgende koersen, als een voorteken voor vaste markten worden beschouwd.

Eenige weken geleden meldden de telegrammen uit New York, dat velen daar met een verdere koersdaling in Wallstreet rekening gingen houden, omdat de koersen zoodanig gedaald waren, dat een punt van weerstand doorbroken was. Zij, die goed op de hoogte zijn van de theorie-Dow, weten evenwel, dat een daling tot onder een der weerstandspunten, en zelfs een koersdaling tot onder beide weerstandspunten, nog geenszins vloeiende is, om er de voorspelling van dalende koersen op te baseeren. Steeds weer wordt er door de deskundigen op dit gebied op gewezen, dat voor een juiste toepassing van de „theorie” veel ervaring noodig is, en dat tal van factoren op hun juiste waarde moeten worden geschat.

Onder de deskundigen bestaat er op eenige belangrijke punten nog verschil van meening. Zoo is men het er bijv. zelfs niet over eens wat onder het doorbreken van de punten van weerstand moet worden verstaan. Sommigen meenen, dat het reeds voldoende is, wanneer het index-cijfer 0.01 punt onder het punt van weerstand is gedaald, terwijl weer anderen meenen, dat een daling van ten minste 1.01 punt onder dit peil noodzakelijk is, wil men van een aanwijzing voor het toekomstig koersverloop kunnen spreken. Het doet wel merkwaardig aan, dat op dit belangrijke onderdeel van de „theorie” nog geen overeenstemming bestaat. De theorie van Dow is geheel gebaseerd op de praktijk; men zou zoo zeggen, dat na een toepassing van eenige tientallen jaren thans wel mocht vaststaan, hoe ver de daling moet gaan om een aanwijzing te kunnen vormen. Dat dit niet het geval is, doet veronderstellen, dat een toepassing van de „theorie” nogal vaak tot voorspellingen leidt, die niet uitkomen.

Ook wordt er op gewezen, dat het veel van de hoogte van het punt van weerstand afhangt, welk gewicht aan 1.01 punt moet worden toegekend. Bedraagt het index-cijfer bijv. 25, dan zal 1.01 punt ruim 4 pct. bedragen, is het index-cijfer daaren-

De Royal Air Force in Palestina neemt actief deel aan de pogingen om de orde in het land te herstellen. Voortdurend kruisen vliegtuigen boven de woestijn om de troepen tegen aanvallen van benden Arabieren te beschermen. — Een verkenningsvliegtuig „pikt een boodschap op” uit het hoofdkwartier.

tegen 200, dan is het niet meer dan $\frac{1}{2}$ pct. Zij, die hierop wijzen wenschen met een bepaald percentage van het punt van weerstand te werken en niet met een absoluut getal. Al deze meeningsverschillen, wij zeiden het reeds, wijzen er op, dat de theorie van Dow geenszins zoo onfeilbaar werkt als velen het willen voorstellen.

De mensch heeft de neiging om aan wonderen te gelooven en weinig is wonderbaarlijker dan het voorspelen van de toekomst. Daardoor komt het, dat men spoedig geneigd is, een methode om de koersen te voorspellen als juist te erkennen, wanneer voorspellingen, die volgens deze methode werden bereikt, eenige malen zijn uitgekomen. Aan de voorspellingen, die onjuist zijn gebleken, wordt dan door de enthousiaste aanhangers van de theorie van Dow nauwelijks aandacht geschonken.

Met het voorgaande wil niet gezegd zijn, dat de bewuste theorie als geheel waardeloos beschouwd moet worden voor het verkrijgen van een inzicht in het toekomstige koersverloop op de effectenbeurs en dat men haar zou kunnen vergelijken met de vele „systemen”, die in de omgeving van de roulet-tetafel te koop aangeboden worden. Het moet zeer ervaren lieden, die over vele gegevens beschikken, mogelijk zijn om aanwijzingen waar te nemen, die

op een verandering in de richting van het koersverloop wijzen. Hoe meer ervaren deze waarnemers echter zijn, des te voorzichtiger zullen zij ook zijn bij het doen van voorspellingen. Zij weten, dat er tal van nieuwe factoren in het spel kunnen komen, die het geheele aspect kunnen wijzigen. Naarmate men minder bekend is met de beurs en met de oorzaken, die het koersverloop bepalen, zal men meestal ook stilliger zijn bij het doen van voorspellingen.

Is de theorie van Dow niet zonder nut, omdat zij eenig inzicht kan geven van hetgeen in de toekomst verwacht mag worden, wanneer geen onverwachte gebeurtenissen roet in het eten gooien, zij heeft ook belangrijke nadeelen. Het belangrijkste nadeel is wel, dat zij onervaren lieden een zekerheid verschaft, welke door niets wordt gerechtvaardigd en hen tot transacties verleidt, welke beter achterwege gebleven konden zijn. Er zullen in Amerika waarschijnlijk wel velen zijn, die zeer onaangename ervaringen op dit gebied hebben opgedaan. Het valt moeilijk te ontkennen, dat de theorie van Dow, en vooral de propaganda, die ervoor wordt gemaakt, ertoe bijdraagt, de risico's, welke aan speculatieve effectentransactie verbonden zijn, kleiner te doen schijnen, dan zij in werkelijkheid zijn.

Hoe Zuid-Tirol veritaliaanscht wordt.

De bepalingen van overheidswege.

Het is een gewoonte van mij een gedeelte van het jaar in Zuid-Tirol door te brengen. Ik heb daar, in een reeks van jaren vele vrienden gemaakt en meen daardoor de toestanden in dat land vrij goed te kunnen beoordeelen. Met deze toestanden bedoel ik in de eerste plaats de methoden die de Italiaansche regeering toepast om dit totaal Tirolsch (vroeger Oostenrijksch) land met een volledig Duitsch sprekende bevolking te veritaliaanschen. In de Italiaansche pers wordt de bevolking van Italië er steeds op gewezen dat dit gebied eindelijk na den wereldoorlog tot Italië teruggekomen is. Waarop is deze bewering gebaseerd? Het is waar dat de Romeinen het land veroverden en langen tijd bezet hielden, doch deden zij dit ook niet met een groot deel van Duitschland, Holland., Engeland, enz.? Nadat ze afgetrokken waren is er van een Romeinsche of Italiaansche overheersching nooit meer sprake geweest op een kort interregnum na ten tijde van Napoleon. De landstaal is dan ook steeds een dialect van de Deutsche taal geweest en dit is nog zoo. Wat de Italiaansche pers dus bedoelt is duister. Dit is nog meer het geval wanneer men een andere periodiek terugkeerende uitlating wat nader onder het oog ziet. Steeds wordt van een veroverd Zuid-Tirol geschreven. Hoe zit hier de vork in den steel? Men zal wel niet zijn vergeten, dat Italië ca. 1 jaar na het uitbreken van den wereldoorlog zijn vroegeren bondgenoot in den rug aanviel, hoewel bij het uitbreken van den oorlog plechtig beloofd was neutraal te blijven. Daar de Oostenrijksche armée tegen de Russen in het eerste jaar van den oorlog vrijwel vernietigd was, moest de Oostenrijksch - Italiaansche grens in groote haast in staat van verdediging gebracht worden. Hoe dit geschiedde kan men o.a. in een van Frenker's boeken „Berge in Flammen" zeer juist lezen. De oude mannen en kinderen, die vooral in de berglanden daarvoor gebruikt werden, verdedigden hun land op zoo heldhaftige wijze dat het den Italianen niet mocht gelukken het land binnen te trekken. Wel gevoeld, wel gekleed konden de Italiaansche troepen niets tegen de hongerlijdende, ja aan alles gebrek lijdende Oostenrijksche troepen bereiken. Toen kwam aan het Oostenrijksche front het bevel de wapens neer te leggen. De wapenstilstand zou gesloten zijn. Dit berustte op een misverstand. De besprekingen waren wel gaande, doch er was nog

geen definitieve overeenkomst gesloten. De Italianen echter „vochten" nog 48 uur door en „veroverden" in dezen tijd Zuid-Tirol.

In St. Germain werd het geheele gebied ten Zuiden van de alpen aan Italië afgestaan. Wilson, die dit besluit doordreef heeft naar het schijnt niet geweten waar dit Zuid-Tirol eigenlijk lag. Toen Oostenrijk protesteerde, dat dit typisch Duitsch Oostenrijksch land zonder daaraan een enkele conditie te verbinden aan Italië kwam, heeft hij zijn fout goed willen maken door aan Italië de verplichting op te leggen dat aan het land een zekere autonomie werd verleend. Deze verplichting heeft Italië niet willen onderteekenen, daar dit voor de regeering van een cultuurstaat als Italië toch vanzelf sprak. Dat een groote fout is begaan door Italië van deze verplichting te ontheffen, weten vele menschen nu wel door de wereldpers, die zoo nu en dan haar zoeklichten op dit gebied richt. Welke afmetigen dit onrecht langzamerhand heeft aangenomen — en dit vooral in de laatste maanden — weten slechts weinigen.

Ook dit jaar waren er in Zuid-Tirol een groot aantal landgenooten die zeker van de toestanden wel iets gemerkt zullen hebben. Om zich echter een juist beeld te kunnen vormen moet men de bevolking voor zich weten te winnen. Het spionnageselschap, dat in Italië altijd zeer ontwikkeld geweest is, dwingt den menschen tot uiterste voorzichtigheid. Deze angstpychose werkt soms in de hand dat praatjes ontstaan die de zaak niet dienen. Men moet daarom selectief te werk gaan en zoo-doende krijgt men langzamerhand een dossier feiten ter beschikking.

Om te beginnen wil ik u een idee geven van eenige verboden:

1e. Nergens mag meer een opschrift in de Deutsche taal voorkomen. Een vertaling van een menu bijv. in 2 vreemde talen naast dat in de Italiaansche taal is voor het vreemdelingenverkeer toegestaan. Ook binnenshuis mag geen Duitsch opschrift meer voorkomen. Dit verbod slaat ook op de bordjes met godsdienstige spreuken die deze zeer religieuze bevolking gaarne in haar kamers ophangt.

2e. Kinderen leeren uitsluitend in de Italiaansche taal en het is streng verboden op school Duitsch te spreken. Dit is ook ten strengste verboden gaande naar, en komende van school. Door het invoeren van een soort premiestelsel in enkele scholen, waardoor op het verklikken van medescho-

lieren een belooning gesteld is, wordt de uitvoering van dit verbod voor de leeraren vergemakkelijkt. Dit denunciatie-systeem heeft door alle eeuwen heen in Italië gebloed. Men denke slechts aan de bekende brievenbus voor anonieme aanklachten te Venetië.

3. Het is verder verboden zijn kinderen Duitsch privé-onderwijs te laten geven in groepen van meer dan 2 kinderen. Wel bestaat er een nieuwe verordening dat de Duitsche taal enkele uren in de week op school op verlangen onderwezen mag worden. Hieraan zijn echter zooveel voorwaarden verbonden, dat in de praktijk deze verordening geen waarde heeft. Met dit Duitsche onderricht is men trouwens nog nergens begonnen. Dit staat echter vast, dat mocht er toch toe overgegaan worden, deze uren alleen door Italiaansche onderwijzers gegeven zullen mogen worden. De onderwijzers der volksscholen spreken op een heel enkele uitzondering na geen woord Duitsch. Daar de kinderen in de eerste klasse geen woord Italiaansch spreken, kan men zich voorstellen welke resultaten de eerste leerjaren opleveren. Zoodra een onderwijzer een weinig Duitsch machtig is door den omgang met de volledig Duitsche bevolking, wordt hij weer naar het eigenlijke Italië overgeplaatst. Waarom dit geschiedt is mij een raadsel. Natuurlijk heeft men in de groote Italiaansche steden als Milaan, Rome enz. Duitsche scholen. Daár mag wel, wat hier verboden is.

4. Gebouwd mag slechts worden in Italiaan-

schen stijl. In Brixen wilde iemand een huis met een erker bouwen. Dit werd hem verboden, daar erkers in Italië niet voorkomen.

5. Op de begraafplaatsen is een Duitsch opschrift op een grafsteen verboden. Deze verordening heeft vele ouderen van dagen verdriet bezorgd.

6. Een krans van eikenloof mag op geen begraafplaats voorkomen, daar de eik aan Duitschland doet denken!

Deze verboden, waaraan nog verschillende andere zouden kunnen worden toegevoegd, zijn echter volgens de autoriteiten niet voldoende om het proces der veritalianiseering binnen een minimum van tijd grondig uit te voeren. Hieraan is in de laatste maanden een verordening toegevoegd, die alle vroeger aan „gründlichkeit” zou overtreffen. Men zou de bevolking het laatste ontnemen wat haar lief was, nl. haar eeuwenoude familienamen. De doopnamen en ook die van steden, dorpen, rivieren, bergen enz. waren reeds jaren geleden verstaald; aan de familienamen had de regeering zich nog niet gewaagd. Natuurlijk heeft Italië daartoe het volste recht, want, ja lezer, het is geen grap, bijna alle hier voorkomende namen zijn Italiaansche geweest en tijdens de Oostenrijksche „overheersching” vergermaniseerd. Een, tegenwoordig Italiaansch professor, Tolomei genaamd, heeft de taak volbracht de namen hun historischen ouden vorm terug te geven. Ook den naam Hitler heeft hij niet vergeten. De vele Hitler's in Zuid-Tirol kunnen kiezen tusschen Dalla Capanna of Casolari.

Tentoonstelling van Jeroen Bosch geopend. — In het Museum Boymans is j.l. de tentoonstelling van Jeroen Bosch en de Noordnederlandsche primitieven geopend. — Tijdens den rondgang: v. l. n. r.: de heer Hannema, directeur van het Museum Boymans, prof. dr. Martin, directeur van het Mauritshuis, de Deutsche gezant graaf Julius von Zech von Burkersroda en mr. P. Droogleever Fortuyn, burgemeester van Rotterdam.

Vrouwenarbedisdienst en volksweerbaarheid

*De arbeidsdienst voor de vrouw
beoogt den weerstand des volks
in tijden van nood en gevaar te
verhoogen.*

Bij een bezoek aan een vrouwenkamp trok mij een Engelschman, die mee van de partij was, op zijde en fluisterde mij geheimzinnig toe, dat hij de heele zaak al door had: „Het is voor als de mannen te velde staan, sanp je”.

„Ja” was mijn antwoord, „dat is het onder andere, maar dat is slechts één van de manieren waarop hier de weerbaarheid wordt verhoogd, er zijn nog meer kanten aan, dat hoef je niet zoo te fluisteren, je kunt het gerust hardop zeggen”.

Zoo hard als je wilt kun je dat zeggen, want dat men in Duitschland met thans nog nieuwe middelen, geen eenzijdige, maar een veelzijdige, ja, alles omvattende weerbaarmaking van het volk nastreeft, daar maakt men geen geheim van, maar de wenschelijkheid daarvan wordt de menschen op alle mogelijke manieren ingehamerd, bijvoorbeeld, zooals we verleden nog hebben beschreven op de landbouwtentoonstelling de Groene Week te Berlijn. Trouwens als men ziet, dat de theorie, volgens welke de binnenlandsche ontwikkeling van Duitschland op een oorlog moet uitdraaien, omdat de werkverschaffing door middel van herwapening grenzen heeft, en dit de eenige uitweg zou zijn, als die grenzen eenmaal zijn bereikt, — als men ziet, dat die theorie openlijk ook in de pers wordt besproken (met het doel natuurlijk om haar te weerleggen) dan blijkt daaruit alleen al, dat een beschouwing van den vrouwenarbedisdienst uit een oogpunt van volksweerbaarheid niet taboe kan wezen. Duitschland heeft in den laatsten oorlog ondervindingen opgedaan, welke nog nooit in de geschiedenis waren voorgekomen. Het uithongeren van vestingen was uit de geschiedenis als krijgsmiddel zeer bekend, maar de zoogenaamde hongerblokkade, toegepast op groote volken, was een nog onbekend strijdmiddel, dat Duitschland onvoorbereid trof. Alles wat daartegen werd gedaan, was geïmproviseerd. Geïmproviseerd was ook, wat gedaan werd tegen de uitwerking van deze blokkade op het moreel, niet direct op het moreel van het leger, maar op het moreel van het zoogenaamde thuisfront. De totale organisatie van den tegenstand met dictatoriale middelen is door generaal Ludendorff wel beproefd, maar te laat om nog een duurzame en beslissende uitwerking te hebben.

Door in hoofdzaak twee middelen wil Duitschland nu den weerstand tegen een herhaling van dit geval verhoogen. Ten eerste door een zoo groot mogelijke zelfvoorziening op het gebied van voedsel voor mensch en dier. Daarnaar streefden in beginsel ook vroegere regeeringen en men zal zich wellicht herinneren, dat bijvoorbeeld minister Curtius steeds de voedingsmiddelen principieel van den vrijhandel placht uit te sluiten. Ten tweede echter wordt de weerstandskracht des volks verhoogd door allen zonder uitzondering bij wijze van oefening voor een taak te plaatsen, even zwaar als in tijden van gevaar en nood op hen kan komen te rusten. Dat geldt ook voor de vrouwen. Een jong meisje, dat een inrichting voor voorbereidend hooger onderwijs heeft afgeloopen, geen andere huishouding ooit heeft gezien dan die van haar door de bank betrekkelijk welgestelde ouders en plotseling voor het probleem wordt gesteld hoe in een huishouding met veel kleine kinderen zonder ruimte en zonder geld orde en zindelijkheid te brengen en te handhaven, ondervindt hetzelfde als een jongeman, die nog nooit een schop in de hand heeft gehad en na drie dagen arbeidsdienst tot aan de borst onder de aarde in de modder staat te graven. Men gaat bij de meisjes niet schematisch te werk. Het is niet de bedoeling, dat de een leert met paarden om te gaan, een tweede koeien melken, een derde kool planten, opdat zij dan, als het te pas mocht komen, juist die werkzaamheid van een man zouden overnemen. Er is geen rechtstreeksche lichamelijke vooroefening voor een bepaalde taak. Men wil deze meisjes ook in het geheel niet bekwamen voor eenig specifiek mannelijk werk, opdat zij aldus rechtstreeks een man zouden kunnen vervangen. Men laat haar specifiek vrouwenwerk verrichten, en men plaatst haar in een familiäre situatie, waar hulp goed kan worden gebruikt, opdat zij daar doet, wat de hand vindt om te doen. En wat dat is, daartoe hebben de meesten nauwelijks aanwijzingen noodig, het dring zich van zelf op. De eerste indruk van de meesten is die van overstelping: „Maar dat kan ik toch niet?” zoo vragen ze zich af en zij beginnen met den moed der wanhoop, met tranen in de oogen. Maar beginnen doen ze allemaal. Na een dag of drie komt de animo en vinden ze het leven in het

gemeenschapshuis eigenlijk „eenig”. Ze merken, dat ze ongemerkt de dikste vriendinnen zijn geworden van meisjes, die vroeger gerekend werden tot die „waarmee men niet omgaat”. En die andere meisjes krijgen ook totaal andere denkbeelden over de „ingebelde nuffen”, want niets vereenigt zoo snel als gemeenschappelijke moeilijkheden. Als dan de 26 weken om zijn, want zoolang duurt de dienst, dan scheiden ze noode van de taak die zij hebben lief gekregen en zonder eenige dagen van diepe droefheid over het gedwongen vaarwel zeggen is er nog geen enkele weggegaan.

Voor wat moeilijkheden kolonisten staan, nieuwe boeren in nieuw land, dat weet iedereen. Het nieuwe land ontstaat niet alleen meer door parcelleering van groot bezit, maar nu ook door de winning van nieuw land door den mannelijken arbeidsdienst. Op dit nieuwe land komen kolonisten, jonge menschen uit industrie centra en elders, die op een of andere manier kennis van den landbouw hebben behouden of verkregen en voor wie de zelfstandigheid van het landleven genoeg aantrekkelijks heeft, om er eenige heel harde jaren voor over te hebben. De hulp die de vrouwenarbeidsdienst dezen menschen in die harde jaren bewijst, is voor hen veelal onontbeerlijk om op gang te komen en zoo kan de vrouwenarbeidsdienst in het spoor van het pionierswerk van den arbeidsdienst voor mannen dat aanvullend werk doen, waardoor het mogelijk wordt de ontginning productief te maken. Ook dit kan men wederom terug brengen tot het begrip weerbaarheid. Drie millicen hectare heeft Duitschland aan woeste gronden, tien millioen hectare zijn onvoldoende gedraineerd en een millioen wordt telkens overstroomd. Deze veertien millioen hectare in bruikbaar akkerland te herschapeu strekt tot verhooging van de „Nahrungsfreiheit” zonder welke, gelijk hier wordt geleerd, de „Wehrfreiheit” niet kan worden bereikt. Maar het grootste actief voor de weerbaarheid ligt toch daarin, dat de meisjes geleerd hebben om een leven van vrijwillige opoffering voor anderen te leiden, daar waar de noodzakelijkheid van die opoffering zich opdringt. En deze leering kan haar in het eigen leven, hoe het ook loopt, niet anders dan van nut zijn.

We hadden daar in Königshorst, dat een goed voorbeeld van een vrouwendienstkamp is, omdat het behoort tot het genre kampen, waarin de meest rechtstreeksche hulp aan kolonisten mee helpen opeten en zaten daarna bij een kopje koffie te keuvelen. De bezoekers spraken ook onder elkaar en zoo kwamen de bezwaren los.

„Toch zou ik mijn dochter niet graag hier willen zien. Samenleving in een groote gemeenschap brengt nivelleering mee, en ik ben niet voor nivelleering.”

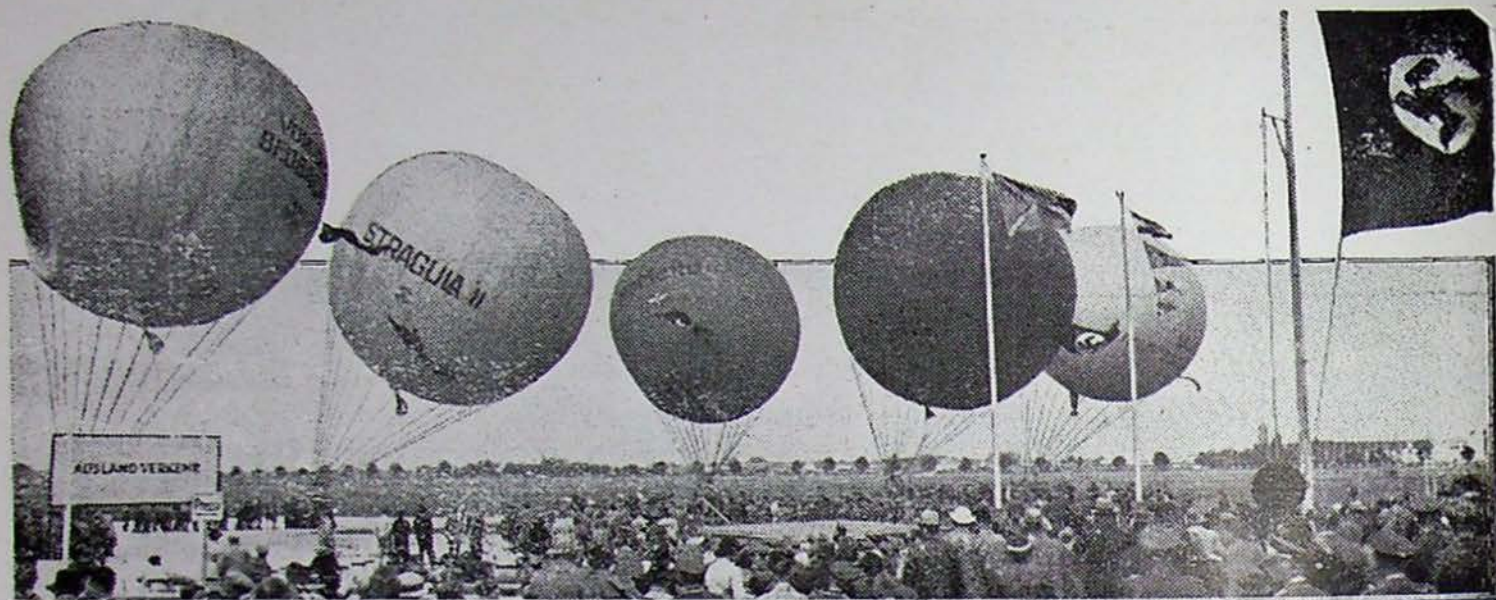
„En ik zou mijn dochter hier evenmin willen zien, want wij leven met den Bijbel, en in dit huis is de Bijbel niet, ze lezen hier zelfs Rosenberg.”

Nu, dat is waar. Er is iederen dag, nadat den meisjes een poos gegund is, waarin ze vrij zijn, om een brief naar huis te schrijven, kleeren te verstellen of muziek te maken: „Politische Schulung.” Deze bestaat voornamelijk uit de lectuur van Hitler's Mein Kampf onder leiding. De leidster levert er commentaar bij en brengt daarbij algemeene beginselen en bepaalde uitspraken in verband met het werk van de meisjes, legt daarin zooveel mogelijk nationaal-socialistischen zin: „Ik voor jou en jij voor mij” zooals het in de film heet. De vrouw als moeder, maar niet in engeren zin alleen, ook als vrouw, die voor anderen kan zorgen en graag voor anderen zorgt en door haar werk en wezen eerst het werk der anderen, ook van de mannen mogelijk maakt. De begaafdheid van de vrouw om voor een doel, dat in de lijn van haar karakter ligt, van alles af te zien en niet te talen naar eenig genot, voor zich zelf geen eischen te hebben en daardoor gelukkig te zijn. Geleerd wordt echter ook de zorg voor eigen gezondheid, het streven naar een optimum van weerstandskracht als plicht, plicht tegenover de gemeenschap waartoe men behoort, plicht tegenover het volk. Want het volk, de staat komt eerst, en de taak, zooals hier aangegeven, de vrouw voor den staat, als lid van de volksgemeenschap, vóór de volksgemeenschap.

„We lezen ook wel andere boeken”, zeide de leidster, „we lezen ook wel Rosenberg.” En dan nog één ding, zoo zeide ze ook: in geen geval willen we hier een school vervangen, in geen enkele opzicht willen we dat. De meisjes leeren hier alleen dingen, die ze niet ergens anders ook kunnen leeren.

Natuurlijk „politieke scholing” is dan nationaal-socialistische scholing. Niemand zal in ernst hebben verwacht, dat men in een door nationaal-socialisten geregeerden staat in de eigen inrichtingen van het Deutsche nationaal-socialisme voor een andere politieke en geestesrichting dan de nationaal-socialistische propaganda zou maken. De vrouwenkampen zijn nog minder dan de mannenwerkkampen kostscholen voor internationaal gebruik, waarin elk wat wils geboden wordt, of waar een andere leer dan de nationalistische wordt geleerd. Wie hier werkt, vrijwillig of gedwongen, moet zich aan de leefregels onderwerpen en daartoe behoort ook het ontvangen van scholing in nationaal-socialistischen zin.

Wat is de uitwerking daarvan? Deze vraag is niet zoo gemakkelijk te beantwoorden. Er groeit een

Ballons willen de lucht in. — Ter gelegenheid van een vliegfeest te München s'iegen ook een vijftal ballons op. — Tot het oogenblik van den start moesten de gevaarten in bedwang gehouden worden, hetgeen — gezien den sterken wind — heel wat moeite kostte.

nieuw geslacht op, dat reeds in de jeugd de nationaal, socialistische levensopvattingen geleeraard gekregen heeft, niet als iets nieuws en revolutionairs te midden van andere opvattingen of daartegenin gaande, maar als het primair gegevende en officieel juiste.

De meeste jonge menschen vertoonen, als zij ouder worden, de neiging om datgene, wat hun in de jeugd ingegoten is, aan een revisie te onderwerpen. Wij blijven gemeenlijk allen een product van onze geestelijke opvoeding, ook dan, wanneer deze oppositie in ons heeft gewekt en de oppositie het wint. De richting waarin deze oppositie gaat, is dan toch nog bepaald door het overgeleverde waar zij tegen in gaat. Gewoonlijk onstaat er op den duur een evenwicht, tengevolge waarvan een mensch een door eigen denken en ondervindingen gerevideerd product van zijn opvoeding blijft. De revisie gaat echter zeiden in den tijd terug. Dat is: zelden grijpen de menschen van hetgeen in hun tijd geleerd en gepredikt werd terug naar de leeringen van den tijd, daaraan vocrafgaande. Het punt van uitgang is bijna steeds het in de jeugd geleerde. Dies mag iedereen over het toekomstig effect van de tegenwoordige slaatsjeugdopvoeding in Duitschland zijn eigen gedachten hebben, maar ik geloof niet, dat men het moet onderschatten, al is niet te voorspellen hoe de jonge menschen dat, wat ze mee gekregen hebben, als volwassenen zullen ontwikkelen.

Nu nog iets over het bezwaar van de kazerneering, de uniformering, de strenge tucht. Dit wordt door Duitschers vooral door Pruisen, niet als een bezwaar gevoeld en men moet daarbij o.i. re-

kening houden met de historie van het Duitsche en het Pruisische volk. De Nederlanden werden zich zelf, werden groot en sterk in den strijd voor de privilegiën, de bizondere voorrechten van de steden, voor de persoonlijke vrijheid, voor de souvereiniteit der onderscheiden provincies. Terwijl de Nederlanden den tijd van hun grootsten bloei en machtsontplooiing tegemoet sreefden, ging het verdeelde Duitsche rijk ten gronde door den dettigjarigen oorlog, waarvan de gevolgen eeuwen lang zouden drukken. De kern van het herstel is Brandenburg—Pruisen geworden, door zijn ijzeren tucht, zijn drillen, zijn systematiek, zijn uniformering en zijn eenvoud van leven. Van hieruit kwam het herstel en ten slotte nieuwe grootheid. De roemrijkste perioden uit Duitschland's geschiedenis zijn verbonden met herinneringen aan straffe tucht. Zulk een geschiedenis drukt haar stempel op een volk. In Duitschland moet alles prompt, op maat, militairement geschieden, dan gaat het schitterend. Anders komt er ook niet veel van terecht. Weet niet iedereen (doordat het aangegeven wordt) precies wat hij doen moet, dan raakt de boel ook in de war.

Dit volk is nu jaren lang door het gevoel gedrukt, dat het door een macht van buiten onder het verbod leefde om wat het als zijn beste eigenschappen voelde, te mogen cultiveeren, een verbod, waardoor misschien een ander, minder militair aangelegd volk, ook tot het andere uiterste zou zijn overgeslagen. Is het wonder dat men het hier doet, tenminste in het oog van andere volken, die een heel andere geschiedenis hebben? (N.R.C.).

Het nieuwheidendom in Duitschland

De in den regel als „nieuwheidendom” betitelde Deutsche religieusiteit telt na herhaalde hergroeperingen thans de volgende stroomingen:

De Deutsche geloofsbeweging van prof dr. Wilhelm Hauer en graaf Reventlow. Deze strooming heeft tot organen Deutscher Glaube met 24.000, de Reichswart met 12.000 en de Durchbruch met 6100 exemplaren, samen 42.100 exemplaren oplaag.

Het huis Ludendorff. Deze beweging heeft geen vaste organisatie, maar vormt wel scherp afgesloten „völkische” kringen, die in den laatsten tijd sterk toenamen (De Tannebergbond bestaat niet meer). Het Ludendorff-orgaan „Am heiligen Quell” steeg van 34.200 exemplaren oplaag in 1934 tot 70.000 thans.

De Duitsch-geloovige gemeente van Alfred Conn, die van de Hauerische beweging zich afscheidde; haar orgaan Widar heeft 3000 exemplaren oplaag.

De Noordsche geloofsbeweging van Seiberts met het te Leipzig verschijnende orgaan de Nordische Zeitung.

De Deutsche volkskerk van Arthur Dinter; deze beweging heeft twee organen, de Deutsche Volkskirche en Religiöse Revolution.

De Bond van Deutsche eenheidsreligie van dr. Hompf.

De Christelijk-Duitschnoordsche religie van den heer Fischer-Dodeleben.

De Deutsche actie met het orgaan de Blitz.

De volksche actie met het orgaan Nordland (21.800 exemplaren oplaag).

De kampring voor het Deutsche geloof, met het blad Siegrune, leider Oskar Schultz.

De verzamelnaam „nieuwheidendom” is voor deze richtingen geen smaad; al mogen sommige groeperingen onder hen niet geheel afwijzend tegenover het Christendom staan, hun gezamenlijk uitgangspunt was in 1933 „de religie der Germaansche voorvaderen”, gelijk die gekend werd uit de onderzoekingen van Wirth, Kummer, Neckel, enz. en in overwegende meerderheid achten deze richtingen den naam „nieuwheidendom” hun eere-

naam, eenig Christelijk etiket daarentegen smaad. Zoo lezen we in de Durchbruch (van de Hauerbeweging) dat de paden uit elkaar gaan bij het bloedbad van Verden (Karel de Grootte) en dat wie zich dan aan de zijde der Saksers stelt Duitsch geloovige is, wie zich aan de zijde van Karel den Saksenslachter stelt, „een leer, welke geheel vreemd is aan het volk, en slechts door vuur en zwaard haar existentie kon rekken, met leugen en bedrog tracht te rechtvaardigen”.

Tegenover de kerhervorming schrijft dezelfde Durchbruch o.a. dat het „in het ontwaken thans van het Deutsche geloof bewust en klaar gaat om datgene, dat toen nog door het vreemde belet werd, doch onbewust en onklaar als de Germaansch-Deutsche substantie mede in den strijd betrokken werd”, enz. Alle organen van het nieuwheidendom verklaren geregeld het Christendom tot een „vreemde” religie, die met het Deutsche wezen in strijd is en radicaal afgewezen moet worden; de Bijbel heet geregeld een Joodsch boek, dat slechts bewijst hoe Joodsch en het volk vijandig het Christendom zelve is en kerk en predikanten zijn als „functionarissen dezer leer” zóó, dat ze slechts verachting verdienen en als „staatsgevaarlijk” uitgedreven moeten worden. Citaten in dezen geest zijn week aan week aan deze pers te ontleenen. Het is dan ook geenszins overeenkomstig de bedoeling van deze Germaansche religieuze groepen, indien men op grond van soms een enkel vriendelijk woord over Christus of over Christelijke leerstellingen hen tot een linkervleugel van de Christelijke kerk wil maken. Men kan aan hun beweging geen grooter „smaad” aandoen. Zij willen oer-Germaansch zijn tegen den vreemden, geïmporteerden Christelijken godsdienst en achten het hun eer heidenen te heeten. Met het vrijzinnig Protestantisme kan men hen niet vereenzelvigen. Zij zijn geen linkergroep van het Christendom. Zij zijn tegenstanders van het Christendom. Het „bloedbad van Verden” is inderdaad hun schibboleth, oud-Germaansch religieus tegenover den geïmporteerden Christelijken godsdienst.

Het Rijk Der Vrouw.

De Rijkste Huiseigenaar van Londen

De Hertog van Westminster, aan Wien
Half Londen Toebehoort.

Hij moet Zuinig zijn.

Weet men, dat het grootste deel van centraal-Londen in het bezit is van één enkel man? Bij de juist voltooide herziening van de lijst van grootgrondbezitters, welke berust bij den Londenschen County Council, is het duidelijk gebleken: de hertog van Westminster is nog altijd alleen-eigenaar van het gros der gronden in het kostbare hart van het Britsche rijk; de door hem gecontroleerde terreinen — met wat er aan opstal boven verrijst — vertegenwoordigen een waarde van niet ver onder de 400 miljoen gulden!

Niemand zou in den ietwat nonchalant gekleeden heer met zijn onopvallenden ulster, den wat uit model geraakten slappen hoed diep in de oogen gedrukt, den rijksten man van Londen vermoeden, schrijft de *Loc.* Zijn schoenen zijn altijd te dik bezood, schoenen zooals alleen hij draagt die véél te voet moet gaan, en de varkensleeren handschoenen hebben al jaren dienst gedaan. Het kan gebeuren, dat als hij op straat door een loopjongen wordt staande gehouden om wat vuur — hij gebruikt nooit anders dan lucifers, géén aansteker —, hij dankbaar de sigaret accepteert die hem in ruil wordt aangeboden. Geen blik, geen „afstand”, zal den jongen ook maar in het minst doen vermoeden, dat hij daarnet een smokertje gegeven heeft aan den rijksten man van Engeland, en speciaal den eigenaar van de heele

straat waar hij hem tegenkwam. De hertog van Westminster heeft er een waar zwak voor, in de miljoenenstad onder te duiken, nimmer herkend, met bus of underground te rijden, instee van een zijner zeven luxe-auto's of een van zijn veertien équipages te gebruiken.

De Grosvenors.

Hugh Richard Artur Grosvenor is de kleinzoon van den eersten hertog van Westminster, den vroe-

geren strijdgenoot van Gladstone en al in zijn tijd grootsten grondeigenaar der Theemsstad. Hugh Lupus Grosvenor, de vader, breidde dat bezit nog verder uit en liet zijn kinderen zooveel huizen en straten na, dat hij als de „huizenkoning” is blijven voortleven. De tweede en tegenwoordige hertog is tevens de eerste der Grosvenors, die althans een déél der familiebezit verkleind. De kronijken der baronnen van Grosvenor in Cheshire gaan van terug. Toen zij

„Ben jij niet eens kampioen geworden?” vroeg de kleine baas aan zijn grooten Afghaanschen windhond na afloop van de hondenshow, die te Richmond in het Engelsche graafschap Surrey gehouden is, en hij trok een misprijzend gezicht.

nog Le Grosvenor heetten, kregen zij in 1622 den baronnetitel. Deze landedelen meden de hoofdstad en leefden als echte feudalen op hun goederen bij Chester, totdat Sir Thomas Grosvenor, de derde baronet, zich in Mary Davies, de dochter van een Londensch grondmakelaar, verliefde: om zijn dochter een adelijk huwelijk waardig te doen zijn, gaf Alexander Davies haar uitgestrekte terreinen pal tegen de City aan tot bruidsschat. Dat was vóór 260 jaren, toen de farms van Belgravia, Elbury en Chelsea nog betrekkelijk weinig opbrachten. Nog tot vóór honderd jaar kon men groote lappen grond in deze buurten voor een paar pond koopen... totdat de „gentry” juist dit deel tot haar woonzetel uitverkoos. tot het fashionable werd, naast zijn lustslot er ook nog een residential palace in Londen op na te houden, ergens tusschen de tuinen en bosschages, die het Buckingham Palace omgrensden...

De Grosvenors, intusschen tot Viscounts verheven, volgden het voorbeeld hunner voorvaderen en veroverden half Londen langs den vreedzamen weg des huwelijks. Ze leidden de dochters van de landheeren uit hun omgeving naar het altaar en lijden daarmee steeds verdere terreinen in.

Rijkste Huiseigenaar.

Het is in en buiten Engeland welbekend, dat de laatste Grosvenor in zijn huwelijksaffaires veel minder gelukkig was dan zijn voorgangers. Hij is nu al voor de derde maal gehuwd — en het is geen goede echt. Zijn ontzettend dure levenswijze van voorheen, zijn spreekwoordelijk hooge wedenschappen bij de rennen en zijn reuzeninzetten in de casino's der Côte d'Azur en op de privé-roulettes van Londen (zijn specialiteit!), hebben hem al meermalen genoopt, stukken grond van de hand te doen. Vijf jaar geleden nog ver-

Voor herstellenden.

Burke's Guinness Stout is een wonderbaarlijk versterkingsmiddel voor herstellenden. Doktoren schrijven het voor na influenza, bronchitis, koorts en andere ziekten.

Er is niets beter voor herstellenden, omdat bier item „Tjap Koetjing” fosphaten en andere waardevolle bestanddeelen bevat, die nieuwe kracht en nieuwe energie geven. U voelt, wanneer U het gebruikt, hoe U bij den dag beter wordt.

Bier item „Tjap Koetjing” is volkomen zuiver, en vrij van schadelijke bestanddeelen. Het wekt de eetlust op, helpt de vertering, en bevordert de stoelgang.

Probeer U het eens gedurende enkele weken voor of gedurende de maaltijd, en U zult zien, dat U zich een stuk beter gaat voelen.

**Bier item tjap
Koetjing
Burke's Guinness Stout
is goed voor U.**

Een Wehry artikel

kocht, hij acht acres aan den Theems-oever en kreeg daardoor een millioen pond. Desondanks bezit hij ook nu nog gronden tot een totale waarmede van naar schatting vijftig millioen pd. st. ! De huuropbrengst van zijn huizen belooft zoowat vijftienhonderd pond per dag, wat een jaarinkomen wil zeggen van ver over de helft van het budget des konings en hem tegelijk maakt tot den man die ter wereld het meeste trekt uit onroerende goederen.....

Intusschen; niet enkel zijn wedpassie dwingt den „huisheer van Londen” tot het geleidelijk loslaten van zijn geërfd bezit. De belastingen reduceeren zijn inkomsten tot een klein deel van het nominale bedrag, en reeds om zijn fiscale plichten na te komen zou hij, al had hij persoonlijk vrijwel niets noodig, zijn domeinen stuk voor stuk moeten verkoopen !

Zuinigheid Gebonden.

De laatste jaren ziet men den hertog van Westminster nog maar zelden in Monte-Carlo. En zijn inzetten zijn al lang niet meer de geniale duizenden van Olim. De rijkste man van Engeland moet zuinig zijn: hij blijft veel meer binnenslands en is soms weken achtereen op Eaton Hall in Cheshire te vinden, waar hij zich in fleuriger tijden doodverveelde. Anders treft men hem gewoonlijk op zijn Schotsche jachtterreinen bij Lochmore. Sir Alfred Butt, de renstal-eigenaar en Lagerhuislid, is thans de voornaamste roulette en baccarat-speler aan de Riviera, en hij zal dat blijven tot weer een stuk van Regent Street, Park Lane, Bolgravia, Eaton Square, Elbury Street of Mayfair in andere handen overgaat en de Duke of Westminster wederom met volle zakken aan de speeltafel verschijnt.

Hoewel de rijkste, is de hertog geenszins de eenige grootgrondbezitter van Londen. Tien jaar geleden was de stad verdeeld over zoowat een dozijn grondelgenaren.

Bij het strand hooren schelpen. — Voor een bezoek aan het Casino: een costuumpje van zijden toile. (witte bloemen op een rood fond) afgezet met effen rood velours. Een nieuw snuffje, dat vooral in badplaatsen opgeld zal doen, is de armband, welke uit schelpen van helderblauw glas bestaat.

Thans zijn het er wel tweehonderd, omdat de reuzen-erfenissen der meeste grondheeren ten gevolge van de successiebelastingen moesten worden opgedeeld. Zuid-Londen behoort grotendeels aan den huidige koning, Bloomsbury is uit het bezit der familie Cavendish in handen van Sir M. Malla-by-Deely overgegaan. Lord Howard de Walden, lord Derby, sir John Ellerman, sir Spencer Maryon-Wilson en H. T. Barron, de man wien heele straten van de City ter waarde van 2.000 pond per vierkanten voet behooren, zijn eenige der andere grondmagnaten der stad, uit wier lijst de lords Portman, Cadogan en andere voormalige koningen van Londen en omgeving allengs zijn verdwenen.

Wat de tong streelt.

GEVULDE KALKOEN.

1 kalkoen

1 pond kastanjes voor de vul-
ling of getruffeed gehakt, waar-
voor noodig is:

½ pond kalfsgehakt, ½ pond
varkensgehakt

2 sneedjes brood in wat melk
geweekt, 2 eieren

een blikje truffels, welke in Ma-
dera zijn geweekt en fijngehakt
zout en peper

1 dl madera voor de saus (naar
smaak).

Het beste is, de kalkoen den vo-
rigen avond te slachten, te pluk-
ken en gedurende den nacht op
te hangen. Het vleesch zal dan
malscher zijn en heeft een aan-
genamer smaak. De kalkoen wordt
dan uitwendig en ook van bin-
nen met zout en peper ingewreven.
De vulling kan bestaan uit kastan-
jes, dan wel uit een aangemaakt
getruffeed gehakt.

In het eerste geval heeft men
een pond kastanjes noodig. Deze
worden eerst 10 min. gekookt,
daarna de schillen en bruine
huidjes verwijderd en de kalkoen
ernede gevuld, waarna de ope-

ning wordt dichtgenaaid. Onder
het braden worden de kastanjes
verder gaar. Is de kalkoen nogal
mager, dan kan men een lapje
versch spek om het borstgedeelte
binden. De kalkoen wordt nu in
de braadslede gelegd, waarin een
voldoende hoeveelheid boter licht-
bruin is uitgesmolten, met de
borstzijde naar boven, om niet
geheel uit te drogen. Onder voort-
durend bedruipen met de boter en
naderhand met kleine hoeveelheden
bouillon, wordt 2 à 3 uur gaar
en malsch gebraden. Bij het op-
dienen worden de kastanjes op
zijde van de kalkoen gelegd, een
weinig van de jus erover gegoten
en de rest in een sauskom erbij
gepresenteerd. Men geeft er appel-
moes of vruchtencompôte bij.

GEVULDE GANS MET KAS- TANJES.

Ontdoe de gans van het borst-
been en de ribben. Maak een vul-
sel van de in stukjes gesneden
ganzenlever met wat spek en de
gepelde gebraden kastanjes.

Kruid dit met een snuffje koks-
kruiden, zout en peper.

Vul de gans met bovenstaand
mengsel, naai haar dicht en

braad haar onder voortdurend
bedruipen in den oven, tot ze
mooi lichtbruin en gaar is.

Dien de gans met de eigen jus.

OIE A L'ALSACIENNE.

1 gans

200 g mager varkensvleesch

200 g kalfvleesch

± 75 g oud brood zonder korsten

2 eieren

zout, peper, noot

200 g. boter

Het varkensvleesch en het kalfs-
vleesch klein snijden, fijn malen
en goed mengen met de eieren, het
zout, de peper, de nootmuskaat en
het geweekte brood.

De traanklieren van de gans
wegnijden, de gans wasschen, in-
wrijven met een mengsel van zout
en peper, met het gehakte mengsel
vullen en dichtnaaien.

De boter bruin laten worden, de
gans erin plaatsen en in de oven
onder af en toe bedruipen gaar en
mooi bruin braden (3 à 4 uur). De
gans aansnijden en opdoen op een
grote schotel. Zuurkool en plakjes
gerookt spek erom heen leggen.
De zuurkool moet men hiervoor
met het magere spek te zamen
koken en stoven in ganzenvet.

GENEZING

en elders op Uw lichaam, waar moei-
lijk te bereiken ontstekingen ontstaan
zijn, door middel van de SOLLUX
kleinstraler.

De verouderde methode van warme
compressen bereikte slechts de op-
pervlakte, de genezende stralen van
de SOLLUX kleinstraler dringen diep
in het lichaam door en genezen de
ontsteking.

SOLLUX KLEINSTRALER
origineel Hanau

Vraag! gratis prospecti bij de hoofdgente voor Nederlandsch-Indië
N.V. Otto Pfeiffer Agentschappen Batavia C.

Ieder jaar voeren de 'alrijke kleine sleepbootjes en motorbarkassen uit de haven van Hamburg een vervoeden strijd op de Elbe. Wie wint, mag dat jaar „het blauwe lint van de Elbe" voeren, hetgeen een grocie onderscheiding is. — De start van de motor barkassen. Hoog golft het water achter de weg-schietende booten op.